

Binnen de vaste commissie voor Economische Zaken hebben enkele fracties de behoefte een aantal vragen en opmerkingen voor te leggen aan de Staatssecretaris van Economische Zaken over Invulling Plattelandsontwikkelingsprogramma 2014 – 2020 (Kamerstuk 28 625 nr. 189)

De voorzitter van de commissie,
Hamer

De adjunct-griffier van de commissie,
Van Bree

Inhoudsopgave

I.	Vragen en opmerkingen vanuit de fracties	2
	Vragen van de leden van de VVD-fractie	2
	Vragen van de leden van de CDA-fractie	3
	Vragen van de leden van de D66-fractie	4
	Vragen van de leden van de ChristenUnie-fractie	5
	Vragen van de leden van de SGP-fractie	5
II.	Antwoord / Reactie van de Staatssecretaris	5

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen van de leden van de VVD-fractie

De VVD-fractie heeft kennisgenomen van de brief van de Staatssecretaris over de invulling van het Plattelandsontwikkelingsprogramma 2014 – 2020 (POP3). Deze leden hebben hierbij de volgende opmerkingen en vragen.

Jonge boeren

De leden van de VVD-fractie hebben vernomen dat er onrust is ontstaan in het veld over de invulling van de jonge landbouwersregeling in het voorgenomen plattelandsontwikkelingsprogramma. De zorgen komen voort uit drie ontwikkelingen: de vaststelling van de definitie van jonge boer, de selectiecriteria die provincies mogen opstellen ter beoordeling van de aanvragen in het kader van de regeling en het budget dat moet worden vastgesteld. Deze leden delen deze zorgen en willen de Staatssecretaris vragen om een definitie van jonge boer te formuleren, waardoor alleen agrarische jongeren na bedrijfsovername in aanmerking komen. De jonge landbouwersregeling is bedoeld om de investeringsdip na bedrijfsovername te voorkomen. Door een te brede definitie van jonge boer zal de regeling beschikbaar komen voor constructies, waarbij maatschappen zonder bedrijfsovernameproces het zeer beperkte budget van de regeling kunnen claimen. De efficiëntie en de rechtvaardiging van de regeling kunnen hierdoor in gevaar komen. Is de Staatssecretaris bereid om de mogelijkheden te onderzoeken om definitie van jonge boer te beperken? Zo nee, waarom niet? De leden van de VVD-fractie willen de Staatssecretaris oproepen om nogmaals bij de provincies aan te dringen dat gelijke selectiecriteria worden gebruikt. De uitdagingen waar jonge boeren na bedrijfsovername voor staan zijn namelijk in alle provincies gelijk. Zij ontvangen graag een reactie van de Staatssecretaris op dit punt. De leden van de VVD-fractie willen ook aandacht vragen voor het budget. Het blijkt dat de huidige regeling sterk wordt overvraagd, omdat de animo voor de regeling zeer groot is. Kan de Staatssecretaris aangeven of zij het huidige budget reëel vindt ten opzichte van de vraag?

Verstevigen van stad-landrelaties

De leden van de VVD-fractie lezen dat middelen beschikbaar worden gesteld voor stadslandbouw vanuit het Plattelandsontwikkelingsprogramma (POP3). Dit betekent dat nu ook projecten kunnen worden uitgevoerd in stedelijk gebied, dus in kernen met meer dan 30.000 inwoners. De voorwaarden zijn wel dat stadslandbouw bijdraagt aan de verduurzaming van de landbouw in het landelijk gebied. De leden van de VVD-fractie vragen hoe stadslandbouw kan bijdragen aan het verduurzamen van de landbouw in het landelijk gebied? Deze leden vragen voorts of hiermee niet een bepaalde vorm van specifieke landbouw wordt

bevoordeeld ten opzichte van anderen? Zij ontvangen graag een nadere toelichting van de Staatssecretaris.

Financiële verdeling POP3

De leden van de VVD-fractie lezen dat de provincies over de cofinanciering ook afspraken hebben gemaakt met de waterschappen. Kan de Staatssecretaris deze afspraken nader toelichten? Deze leden ontvangen ook graag een toelichting op de watermaatregelen die gefinancierd worden vanuit POP3. Zij vragen tot slot of met de voorliggende verdeling van de middelen ook wordt voorkomen dat bijvoorbeeld sjoelclubs aanspraak kunnen maken op deze middelen. Graag ontvangen deze leden een reactie van de Staatssecretaris.

Vragen van de leden van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de invulling van het Plattelandsontwikkelingsprogramma 2014–2020 (POP3). Hierover hebben deze leden nog enkele vragen.

Voor de leden van de CDA-fractie staat voorop dat de gelden van het POP3 dienen terecht te komen op het boerenerf. In de brief van 6 december 2013 stelt de Staatssecretaris dat het boerenerf centraal staat in de besteding van het POP3, maar niet dat het POP3 ook terecht komt op het boerenerf. De leden van de CDA-fractie willen graag een garantie in het nationale programma dat naar de Europese Commissie wordt gestuurd dat POP3-middelen ten goede komen aan het boerenerf, zodat deze gelden niet terecht komen bij sjoelverenigingen noch ingezet worden voor de aanleg van fietspaden. Is de Staatssecretaris hiertoe bereid? Is de Staatssecretaris daarnaast bereid om te monitoren wie de begunstigden zijn van de POP3-gelden?

De nieuwe Europese definitie van jonge boer is ruimer gesteld dan tot op heden in Nederland gebruikelijk was. De groep boeren die aanspraak kan maken op ondersteuning wordt daarmee aanmerkelijk groter is de verwachting van de leden van de CDA-fractie. Kan de Staatssecretaris haar verwachtingen en inzet hierover schetsen? Zou het daarnaast mogelijk zijn om nationaal af te wijken van de Europese definitie? Is het voor POP3 wel mogelijk om de Nederlandse definitie te hanteren voor de investeringsregeling voor jonge boeren?

De provincies hebben de mogelijkheid om zelfstandig selectiecriteria op te stellen voor aanvragen in het kader van de jonge boerenregeling. Deze leden vragen hoe de Staatssecretaris voorkomt dat dit leidt tot forse regionale verschillen en een ongelijk speelveld tussen jonge boeren.

Ten algemene vragen de leden van de CDA-fractie in hoeverre het mogelijk zal zijn om op een later tijdstip het nationale programma aan te passen, zodat bijvoorbeeld de sterk teruglopende betalingen aan kwetsbare sectoren door innovatie subsidies toch kunnen worden tegemoet gekomen als de Staatssecretaris niet bereid is om daarvoor maatregelen te treffen in de eerste pijler. Moeten verschuivingen in het nationale programma gemotiveerd worden aan de Europese Commissie? Welke termijnen zijn er voor de behandeling van wijzigingen van het nationaal programma bij de Europese Commissie?

De leden van de CDA-fractie hebben ook vragen ten aanzien van maatregel 35, samenwerking. Voor de leden van de CDA-fractie is samenwerking tussen landbouwers en samenwerking tussen landbouwers en andere partijen een groot goed die de kracht en vitaliteit van het platteland weerspiegelt. Daarom verdient de stimulering van deze

samenwerkingsvormen een prominente plaats in het POP3. Zeker nu dit kabinet de productschappen heeft opgeheven is het noodzakelijk dat nieuwe samenwerkingsvormen worden ondersteund. Daarom vragen deze leden waarom er niet voor gekozen is om de oprichting en activiteiten van in oprichting zijnde producentenorganisaties (PO's) en interbranche-organisaties (IBO's) te ondersteunen in het POP3? Is de Staatssecretaris bereid om de oprichting en activiteiten van PO's en IBO's te ondersteunen? Zo nee, waarom niet?

In maatregel 35 wordt de mogelijkheid voor de ondersteuning van lokale keteninitiatieven gegeven, echter er zijn in de landbouw vele nichesectoren die juist ondersteuning voor keteninitiatieven kunnen gebruiken maar niet lokaal zijn. Deze leden vragen dientengevolge of keteninitiatieven van kleine agrarische sectoren eveneens zouden kunnen profiteren van deze maatregel? Is de Staatssecretaris bereid om dit mogelijk te maken?

De leden van de CDA-fractie vragen ten aanzien van maatregel 17c, investeringen in infrastructuur, wat hieronder wordt verstaan. Is er een duidelijke begrenzing welke infrastructuur dit betreft? Zijn de kosten voor technische maatregelen zoals genoemd op pagina 138 van het programma alleen subsidiabel in het kader van een verkavelingsproces? In hoeverre zijn de kosten voor inpassingsmaatregelen subsidiabel? Hangt dit samen met maatregelen ten behoeve van de Programmatische Aanpak Stikstof?

De leden van de CDA-fractie zouden graag meer informatie krijgen over de wijziging van de cross compliance voorwaarden. Wat zijn de veranderingen van de cross compliance voorwaarden per 1 januari 2015 ten opzichte van 2014? Is er communicatie geweest over de verandering van deze cross compliance voorwaarden met betrokken partijen?

De leden van de CDA-fractie hebben nog een laatste vraag betreffende maatregel 17a.3, garantstelling introductie van risicovolle innovaties. Deze leden vragen waarom gekozen is voor een garantstelling en niet voor een subsidie? Waarom zou een garantstelling effectiever zijn dan een subsidie? Volgt uit het instellen van een garantstelling niet eerder onderbenutting?

Vragen van de leden van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de huidige invulling voor het Plattelandsontwikkelingsprogramma 2014–2020. Deze leden waarderen de inzet op ontwikkeling en innovatie binnen de agrarische sector.

De leden van D66-fractie zijn verheugd dat er verder ingezet gaat worden op de versteviging van stad-landrelaties. In het kader van bewustwording over voedsel en transparantie achten zij dit zeer relevant. Deze leden vragen over de voorwaarde dat stadslandbouw bijdraagt aan de verduurzaming van de landbouw in het landelijk gebied, hoe dit in de praktijk uitgewerkt zal worden. Daarom zijn deze leden benieuwd naar de concrete voorwaarden waaraan voldaan zal moeten worden. Ditzelfde geldt voor de tweede voorwaarde, namelijk dat het een project moet betreffen waarbij partijen worden bijeengebracht om nieuwe vormen van ondernemen te genereren. Verder vragen deze leden hoe de samenwerking van de landbouw met andere sectoren, met name op het gebied van agromilieus, vormgegeven zal worden.

Vragen van de leden van de ChristenUnie-fractie

De leden van de ChristenUnie-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de brief over de invulling van het Plattelandsontwikkelingsprogramma 2014–2020.

Deze leden hebben zorgen over de uitvoering van de jonge boerenregeling. De regeling is bedoeld voor agrarische ondernemers tot en met 40 jaar die binnen vijf jaar na de start of overname van hun bedrijf steun aanvragen. Echter, volgens de gedelegeerde handelingen zouden ook jonge boeren die met hun ouders in een maatschap werken hieronder vallen, zonder dat duidelijk is of hierbij op korte termijn bedrijfsovername aan de orde is. De leden van de ChristenUnie-fractie vragen om een nadere definitie van «jonge boer». Is het hierbij mogelijk om de regeling toe te spitsen, zodat alleen agrarische jongeren ná bedrijfsovername in aanmerking komen? De leden van de ChristenUnie-fractie hebben voorts zorgen over de provinciale koppen, zoals ook al aan de orde gesteld is tijdens het algemeen overleg Landbouw- en Visserijraad op 9 april 2014. Zij vragen het kabinet nogmaals om ervoor te zorgen dat de selectiecriteria die provincies mogen opstellen, niet leiden tot een ongelijk speelveld tussen jonge boeren in verschillende provincies. De leden van de ChristenUnie-fractie constateren dat er een relatief beperkt budget is voor deze belangrijke regeling, zeker in vergelijking met de budgetten voor de andere plattelandsontwikkelingsmaatregelen. Deze leden vragen het kabinet nogmaals te kijken naar de mogelijkheden om het Europese cofinancieringspercentage te vergroten of de nationale bijdrage te verhogen, gezien het belang van deze maatregel voor de toekomst van de agrarische sector en het feit dat de regeling tot nu toe telkens overvraagd wordt. Deze leden zijn van mening dat in het budget onvoldoende tot uiting komt dat de jonge boeren als een prioriteit binnen het POP3 worden bestempeld.

De leden van de ChristenUnie-fractie vragen op welke wijze het POP geëvalueerd zal worden en hoe deze evaluatie verschilt met de voorgaande perioden. Is het mogelijk dat een tussentijdse evaluatie leidt tot aanpassing van de prioriteiten en budgetten?

De leden van de ChristenUnie-fractie vragen het kabinet in te gaan op welke punten het POP3 daadwerkelijk eenvoudiger is geworden, voor zowel de begunstigden als de betaalorganen. Hiermee samenhangend vragen deze leden welke maatregelen worden genomen om de foutenmarge bij de uitvoering van het POP, een terugkerend probleem, te verkleinen.

Vragen van de leden van de SGP-fractie

De leden van de SGP-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de nadere uitwerking van POP3. Zij hebben nog wel enkele vragen over de positie van loonwerkers, de regeling voor jonge boeren en de kwetsbare sectoren.

De leden van de SGP-fractie hebben eerder aandacht gevraagd voor de positie van loonwerkers en de agrarische ondernemers die gebruik maken van hun diensten en het huidige ongelijke speelveld in het kader van POP2. Loonwerkers kunnen geen gebruikmaken van investeringssubsidies, maar boeren wel. Deze leden vinden het positief dat in POP3 de regeling voor duurzaamheidsinvesteringen zich meer zal richten op innovatieontwikkeling en minder op de uitrol van nieuwe technieken. Loonwerkers kunnen daar in samenwerking met boeren van profiteren. Deze leden vragen echter hoe zij de opmerkingen in de voorliggende brief

moeten rijmen met het POP-consultatiedocument. Zij hebben begrepen dat in het consultatiedocument aangegeven wordt dat er een regeling komt voor bedrijfsinvesteringen die ook bedoeld is voor brede uitrol van nieuwe technieken en dat een groot deel van de middelen voor innovatie bestemd is voor bedrijfsinvesteringen. Hoe verhoudt zich dat tot de voorliggende brief? Gaat het bij de uitrol van nieuwe technieken om de introductie van een marktrijpe, uitontwikkelde techniek of het over het uitrollen van technieken die in eerdere fase zitten (prototype, testen)? Deze leden hebben eerder kanttekeningen gezet bij de huidige subsidieregeling voor GPS-apparatuur. Deze regeling is zo ingevuld dat de subsidie zich niet beperkt tot het GPS-systeem van bijvoorbeeld een spuitmachine, maar dat deze wel 40% van de hele aanschafwaarde van de spuitmachine bedraagt. Daarmee wordt onnodig marktverstoring in de hand gewerkt. Hoe gaat de Staatssecretaris samen met de provincies voorkomen dat dergelijke marktverstoring bij de vormgeving van de regeling voor ontwikkeling en uitrol van innovaties geminimaliseerd wordt?

De leden van de SGP-fractie hebben enkele vragen over de jongeboerenregeling. Wordt bij de definiëring van «jonge boer» nauw aangesloten op de definitie in de huidige jonge boerenregeling, zodat voorkomen wordt dat bedrijven waarbij in de praktijk geen sprake is van bedrijfsovername in aanmerking komen voor subsidie? Deze leden vinden dat accentverschillen tussen provincies bij de uitvoering van de regeling tot het minimum beperkt moeten worden. Is het de inzet van Staatssecretaris en provincies om in ieder geval de selectiecriteria voor de beoordeling van aanvragen gelijk te trekken? Is de Staatssecretaris bereid te zoeken naar mogelijkheden voor extra nationale cofinanciering, indien blijkt dat de jonge boerenregeling in de verschillende provincies overvraagd wordt?

De leden van de SGP-fractie vragen aandacht voor de sectoren die getroffen worden door sterk teruglopende inkomensvoetstukken. Zij vrezen dat deze sectoren tussen wal en schip gaan vallen, omdat de financiële verdeling van de POP-gelden al vastgesteld is. Dat willen zij voorkomen. Wil de Staatssecretaris aangeven hoe Frankrijk, België en Denemarken omgaan met de directe betalingen voor de kalverhouderij en wat dit betekent voor de concurrentiepositie van Nederlandse kalverhouders? De Staatssecretaris gaat in overleg met de kwetsbare sectoren. Welk tijdspad heeft zij daarbij voor ogen? Wil zij in het kader van POP3 werk maken van bijvoorbeeld een duurzaamheidspremie voor de kalver- en vleesveesector? Wil zij richting de Europese Commissie aangeven dat in POP3 ruimte gereserveerd zal worden voor een dergelijke subsidieregeling (per 2015)?

II. Antwoord van de Staatssecretaris